

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,
judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Verejan Valeriu în numele inculpatului Palamarciuc Boris, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Palamarciuc Boris XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 18.09.2013 – 22.12.2014 (prima instanță);
2. 04.02.2015 – 28.11.2018 (instanța de apel);
3. 06.02.2019 – 03.04.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Telenești din 22 decembrie 2014, Palamarciuc Boris a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial i s-a stabilit definitiv o pedeapsă de 9 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea pedepsei în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de 3 ani.

S-a încasat de la Palamarciuc Boris în folosul lui Mirciu Igor suma de 183 225 lei și în folosul lui Lazari Svetlana suma de 135 840 lei cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Palamarciuc Boris, în perioada lunii iunie 2011, intenționat, având scopul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, în orașul Telenești, prin abuz de încredere, folosindu-se de faptul că îl cunoștea timp îndelungat pe Mirciu Igor, prin înșelăciune, sub pretextul dezvoltării unei afaceri comune de colectare a vișinelor pe teritoriul Republicii Moldova și exportării mărfii peste hotarele țării, i-a prezentat date false

lui Mirciu Igor privind obținerea unui venit profitabil de către ultimul, a însușit ilegal de la acesta suma de 22 000 dolari, care potrivit cursului oficial al BNM constituie echivalentul sumei de 270 600 lei, ca ulterior pe parcursul lunilor iunie-iulie 2011 în rezultatul efectuării unei tranzacții economice externe referitor la exportul mărfii vișine proaspete în cantitate de 20 000 kg în Polonia și patru tranzacții economice externe referitor la exportul mărfii vișine proaspete în cantitate de 77 300 kg în Belorusia, prin intermediul SC „Nostiplus” SRL a obținut un profit în sumă de 911 551,63 lei, apoi în scopul realizării acțiunilor sale infracționale în mod intenționat l-a dus în eroare pe Mirciu Igor, comunicându-i informații false despre lipsa obținerii venitului, precum și lipsa transferurilor bănești pentru marfa realizată de către agentul economic „Odo BIRRUS” cu sediul în or. Minsk, Republica Belorusă, cauzându-i părții vătămate daune materiale în proporții deosebit de mari.

Tot el, la 09 octombrie 2011, intenționat având scopul însușirii ilegale a bunurilor altei persoane, în or. Telenești, prin abuz de încredere, folosindu-se de faptul că se cunoștea de mai mult timp cu Lazari Svetlana sub pretextul de a-și hotărî niște probleme personale financiare, a însușit ilegal de la dânsa suma de 8 490 euro, care potrivit cursului oficial al BNM constituie echivalentul sumei de 135 840 lei, cauzând proprietarului daune materiale în proporții deosebit de mari.

Astfel, acțiunile lui Palamarciuc Boris au fost încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari.*

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către inculpatul Palamarciuc Boris, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie achitat, invocând că între el și persoanele menționate sunt relații reglementate de legislația civilă, acuzatorul nu a demonstrat nici în fapt, nici în drept săvârșirea de el a infracțiunii date, sentința nu corespunde circumstanțelor de fapt și de drept stabilite în cursul urmăririi penale și examinării cazului în instanță, la momentul încheierii contractelor de împrumut și ulterior el nu a avut intenția de a nu restitui banii împrumutați, până la înaintarea plângerii de către Mirciu Igor către organele competente el i-a restituit o parte din suma solicitată și restul i-a restituit după ce s-a intentat procedura penală, la moment el nu îi este dator. Acest fapt se demonstrează prin recipisele anexate de el la dosar, conform cărora Mirciu Igor a primit de la el pe data de 13.04.2013 suma de 4 500 dolari SUA, pe data de 02.07.2013, suma de 3 000 dolari SUA, certificatul Filialei Orhei a BC „Victoriabank”, depozițiile martorului Palamarciuc Sergiu, fiul lui, care a confirmat că în anul 2012, până a se depune plângere la organele de drept, a transferat suma de 8 000 dolari SUA lui Mirciu Igor în contul datoriei lui, dintre care 3 000 dolari direct lui Mirciu, iar 5 000 dolari i-a primit el, în prezența lui Mirciu, codul transferului știindu-l numai Mirciu. Tot atunci i-a înmânat banii lui

Mirciu, el nu a împrumutat suma de 20 000 dolari de la Mirciu Igor, recipisa în acest sens el a scris-o la cererea d-lui după ce el a scos pistolul și l-a amenințat, fapt recunoscut de Mirciu în cadrul audierilor sale în ședința de judecată, prima instanță și acuzarea pe tot parcursul examinării pricinii așa și nu a stabilit, că el este dator lui Mirciu cu careva sume nerestituite, deoarece în fapt el nu a împrumutat bani de la Mirciu, ci Mirciu, ca persoană fizică ar fi livrat firmei mele lui SC „Nostiplus” o cantitate oarecare de vișine, pe cazul respectiv a fost a estimare abuzivă a cet. Mirciu a sumei tranzacției, sumă de care el nu are practic cunoștință, fiindcă nu știe cât a cheltuit el și dacă este reală suma pretinsă de d-lui nu se știe, care este această cantitate în realitate așa și nu a fost stabilit, de asemenea din cauza că acuzatorul nu a putut prezenta careva înscrisuri care confirmă achiziția pe caz nu s-a efectuat revizia documentară, după un calcul aproximativ i-a restituit lui Mirciu o sumă rezonabilă. Restul sunt pretenții nefondate din partea lui Mirciu Igor, este o absurditate a considera după cum motivează prima instanță, că transferul a careva sume pe contul SC „Nostiplus” SRL de la alți agenți economici ar demonstra posibilitatea achitării ulterioare a datoriilor: transferul demonstrează numai că sumele cutare au ajuns pe contul cutare, dar a avut sau nu profit întreprinderea de la afacerea respectivă urmează a fi demonstrat prin revizie documentară, alte modalități de a demonstra profitul și însușirea de către o persoană fizică a sumelor incriminate pur și simplu nu există, împrumutul acordat lui de către cet. Lazari Svetlana la 09.10.2011 a fost împrumut fără termen de restituire stipulat în contract, în aceste condiții, și având asigurarea verbală a împrumutătorului de a nu se grăbi cu cererea de restituire, consideră posibil restituirea împrumutului pe parcurs. Plus la acesta 10 000 lei el i-a restituit, d-ei nu recunoaște acest fapt, greșeala lui, că n-a cerut de la ea înscris justificativ al restituirii, probe care a-r fi confirmat intenția lui la momentul împrumutului respectiv de a nu îl restitui, nici organul de urmărire penală, nici instanța nu au stabilit, instanța s-a bazat pe explicațiile pct. 15 al Hotărârii Plenului CSJ RM din 28.06.2004 „Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor” precum ca intenția de dobândire ilicită este demonstrabilă prin situația financiară extrem de neprielnică a persoanei, care își asumă angajamentul la momentul încheierii tranzacției, lipsa unei activități aducătoare de beneficii, etc, privitor la pct. susnumit concretizează, că circumstanțele susnumite trebuie să persiste la momentul asumării angajamentului, situația financiară trebuie să fie extrem de neprielnică tot la momentul asumării angajamentului. În cazul lui, însă greutăți în a restitui împrumuturile au apărut ulterior, în urma unor impedimente la realizarea producției, fapt declarat de el, fiind audiat de instanță, totodată a indicat, că situațiile menționate în pct. 15 al Hotărârii Plenului CSJ RM din 28.06.2004, în cazul lui, e posibil de demonstrat numai efectuându-se o revizie documentară a activității persoanei juridice implicate în afacere - SC „Nostiplus” SRL, ce

acuzarea nu a dorit să o efectueze, nu este clar în ce condiții s-a aplicat art. 84 alin. (1) Cod penal, când se incriminează o infracțiune prelungită.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința, pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Palamarciuc Boris s-a constatat vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de 3 ani.

În rest s-au menținut prevederile sentinței.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis în urma evaluării probelor cercetate, că prima instanță judecând cauza penală a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Palamarciuc Boris în faptele incriminate și făcând o încadrare juridică justă a acțiunilor inculpatului sub formă de escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, acțiuni săvârșite în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, probele nominalizate (f.d. 202 – 205 v.IV) și examinate în ansamblu prezintă o situație clară și fără de dubii a circumstanțelor de fapt și a considerat că reieșind din probele date rezultă că Palamarciuc Boris a săvârșit infracțiunea incriminată de escrocherie prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal, probele administrate pe cauză corespund cerințelor stipulate de art. 101 Cod de procedură penală, adică sunt pertinente, concludente, utile pentru a putea fi puse la baza unei sentințe de condamnare, ele fiind în coroborare între ele și demonstrând vinovăția inculpatului în sensul învinuirii aduse, în deplină măsură.

Instanța de apel a indicat că, din declarațiile inculpatului, a părților vătămate și probele scrise, relevate din documentele cercetate în ședința de judecată, rezultă că Palamarciuc Boris a prezentat vădit fals realitatea, imitând prin diverse căi cererile de primire a banilor și promițând îndeplinirea achitării cu părțile vătămate, faptul că a discutat cu părțile vătămate personal și a primit banii fiind dovedit prin declarațiile părților vătămate date în cadrul ședinței judiciare, ultimul asigurând părțile vătămate că va restitui banii, cât și declarațiile personale ale inculpatului.

În acest sens instanța de apel a mai indicat că, chiar și dacă Palamarciuc Boris a eliberat recipise părților vătămate, nu a luat măsuri și nu a restituit banii părților vătămate, aceste împrejurări dovedesc caracterul infracțional al acțiunilor lui Palamarciuc Boris, care de la bun început a avut ideea de a nu se achita cu părțile

vătămate, camuflând situația existentă, astfel nu a acționat cu bună credință și la momentul primirii banilor a indus în eroare părțile vătămate, promițându-le că se va achita în timpul apropiat, fapt ce nu a fost realizat.

Instanța de apel a considerat că, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate doar în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, și nu în concurs de infracțiuni, după cum eronat a aplicat pedeapsa inculpatului prima instanță potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, care l-a constatat vinovat pe Palamarciuc Boris în partea motivată a sentinței doar în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și nu în două infracțiuni distincte, infracțiunile incriminate fiind înglobate anume în prevederile art. 190 alin. (5) Cod penal, nefiind prezent concurs de infracțiuni și nefiind necesară aplicarea prevederilor art. 84 alin. (1) Cod penal la stabilirea pedepsei inculpatului, deoarece acțiunile inculpatului au fost comise până la intrarea în vigoare a modificărilor în art. 84 alin. (1) Cod penal din 10.12.2013 și nu poate fi admisă agravarea situației inculpatului.

În acest sens, instanța de apel a indicat că prima instanță eronat a aplicat inculpatului pedeapsa potrivit prevederilor art. 84 alin. (1) Cod penal prin cumul parțial al pedepselor sub formă de 9 ani închisoare, deoarece de fapt la recunoscut vinovat doar în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și la momentul comiterii faptelor incriminate art. 84 alin. (1) Cod penal nu conținea modificarea care agravează situația inculpatului, prin ce a comis eroare la numirea pedepsei.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Verejan Valeriu în numele inculpatului Palamarciuc Boris, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală și art. 1 Protocolul nr. 4 CEDO, prin care a solicitat, casarea deciziei, pronunțarea unei decizii prin care inculpatul să fie achitat, invocând motive similare cu cele indicate în apelul declarat de inculpat (pct. 3 din prezenta decizie), invocând suplimentar că:

- nici prima instanță și nici instanța de apel nu au ținut cont de prevederile art. 1 Protocolul nr. 4 CEDO care prevede că nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligațiune contractuală, persoana nu poate fi privată de libertate în cazul în care se va demonstra că la momentul asumării anumitor obligațiuni cât și pe parcurs acesta a întreprins măsuri reale pentru a-și onora obligațiunile contractuale;

- instanța de apel eronat a concluzionat că prevederile art. 1 Protocolul nr. 4 CEDO nu pot fi atribuite la cazul lui Palamarciuc, deoarece în cazul când una din părți asumându-și angajamente nu are posibilitatea și nici dorința să le execute este necesară intervenția legii penale;

- instanța de apel nu a dat o apreciere corectă înscrisurilor autentice prezentate în ședința instanței de apel, prin care se confirmă faptul lipsei datoriilor față de Mirciu Igor și Lazari Svetlana;

6. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil ca vădit neîntemeiat cu menținerea deciziei instanței de apel motivând prin faptul că instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și-a argumentat suficient soluția.

Totodată a atenționat că recurentul își motivează recursul prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probator nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

6.1 La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință partea vătămată Lazari Svetlana, prin care a manifestat dezacordul cu recursul declarat, a solicitat ca inculpatul să restituie împrumutul, anexând recipisa.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal reține că, recurentul, indică ca temeiuri pentru declararea recursului ordinar, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, în sensul că „*hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*”.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că motivele – temeiurile de recurs invocate de recurent nu s-au confirmat în instanța de recurs ordinar, argumentând în acest context următoarele.

Astfel, ce ține de temeiurile de recurs indicate de recurent, prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, în sensul că „*hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o*

eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită” și argumentele în susținerea acestui temei: „atât organul de urmărire penală, prima instanță cât și instanța de apel neîntemeiat au calificat acțiunile inculpatului, ținând cont numai de declarațiile părților vătămate fără a da o apreciere obiectivă tuturor circumstanțelor de fapt și de drept în care s-au produs relațiile între Mirciu Igor și Lazari Svetlana”, Colegiul penal constată că nu și-au găsit confirmarea, or, atât prima instanță a indicat în sentință(f.d. 76 verso – 78 v. III) cât și instanța de apel a indicat în decizie(f.d. 201 – 208 v. IV) că pe lângă declarațiile părților vătămate și a martorilor, vinovăția inculpatului se confirmă și prin probele administrate, prezentate de acuzare, cercetate în prima instanță și verificate suplimentar în instanța de apel.

Cât ține de argumentele recurentului precum că între părțile vătămate și inculpat sunt prezente relații civile, Colegiul penal indică că nu pot fi reținute, or, această reprezintă o interpretare eronată a recurentului, în cauză existând 2 episoade de escrocherii, mai mult, acestea au fost ca obiect de dispută atât în prima instanță cât și în instanța de apel asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor recurentului în sentință (f.d. 78 v. III) și în decizie(f.d. 205 – 208 v. IV), motivări care Colegiul penal le consideră corecte și le însușește, ce este conform practicii CtEDO, hotărârea Albert vs România din 16.02.2010.

Cu referire la alegațiile recurentului precum că „instanța de apel eronat a concluzionat că prevederile art. 1 Protocolul nr. 4 CEDO nu pot fi atribuite la cazul lui Palamarciuc”, instanța de recurs conchide că reprezintă o interpretare a recurentului, or, în cadrul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine, că inculpatul a acționat cu rea-credință și a urmărit obținerea unui profit în dauna patrimoniului altor persoane (fapt ce constituie diferența dintre răspunderea penală și cea civilă).

În acest sens Colegiul penal menționează, că neexecutarea obligațiilor care derivă dintr-un contract încheiat poate fi calificată ca infracțiune de escrocherie, dacă s-a stabilit că s-au folosit manopere frauduloase față de creditorul obligației până la și pentru încheierea contractului, iar condițiile în baza cărora poate fi imputată infracțiunea de escrocherie sunt similare cu cazurile de nulitate a contractului viciat de eroare și a contractului încheiat prin dol, prevăzute la art. 227 și 228 Codul civil, deși între aceste instituții există deosebiri.

Eroarea ca viciu de consimțământ poate fi invocată și în cazul în care ambele părți au avut o falsă reprezentare a împrejurărilor la încheierea unui act juridic, precum și în cazul în care o parte co-contractantă s-a aflat în eroare din cauze obiective, nu neapărat din cauza inducerii sale în eroare, iar în cazul escrocheriei, elementul subiectiv al acestei infracțiuni constă în intenția directă. Autorul este conștient că induce în eroare și că prin acest fapt produce o pagubă, în vederea realizării unui folos material injust (intenție calificată prin scop), iar diferența

constă în faptul că, în cazul escrocheriei, autorul urmărește obținerea unui profit în dauna patrimoniului altei persoane, iar nu simpla viciere a consimțământului pentru a determina o persoană să încheie un act juridic.

Mai mult, Colegiul penal conchide că, din textul recursului se evidențiază că recurentul î-și motivează contestația prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, în acest sens Colegiul penal statuează că motivele de reapreciere a materialului probatoriu nu se conțin în temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Astfel, Colegiul penal conchide că temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, pe care în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile, le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurenți ce ar fi afectat hotărârea instanței de apel atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursurile ordinare declarate urmează a fi respinse ca inadmisibile.

9. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Verejan Valeriu în numele inculpatului Palamarciuc Boris, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Palamarciuc Boris XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **25 aprilie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor